

EXPUNERE DE MOTIVE

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, pentru abrogarea pct. 25 al art. I din Legea nr. 164/2016 pentru modificarea Legii cooperăției agricole nr. 566/2004 și pentru modificarea și completarea Legii cooperăției agricole nr. 566/2004

Cooperativa agricolă, conform art. 2 din Legea cooperăției agricole nr. 566/2004 este o asociație autonomă de persoane fizice și/sau juridice, după caz, persoană juridică de drept privat, constituită pe baza consimțământului liber exprimat de părți, în scopul promovării intereselor membrilor cooperatori, în conformitate cu principiile cooperatiste, a implementării politicilor agricole de stimulare a asocierii producătorilor din domeniu, care se organizează și funcționează potrivit prevederilor prezentei legi.

Prin Legea nr. 164/2016 pentru modificarea și completarea Legii cooperăției agricole nr. 566/2004 precum și pentru stabilirea unor măsuri de aplicare a acesteia, publicată în Monitorul Oficial nr. 564 din 26 iulie 2016, au fost instituite o serie de facilități fiscale pentru cooperativele agricole, mai precis la art. 76 au fost introduse următoarele litere:

- „a¹) scutirea de la plata impozitului pe profit pe primii 5 ani a cooperativelor agricole care procesează produsele agricole;*
- a²) scutirea de la plata impozitului pe profit pentru 5 ani a cooperativelor agricole prevăzute la art. 6 lit. b)-e), care au o cifră de afaceri anuală netă de până la 2.000.000 euro, echivalent în lei, cu excepția cooperativelor prevăzute la lit. a¹);*
- a³) scutirea membrilor de la plata impozitului pe venituri în cazul persoanelor juridice microîntreprinderi și de la plata impozitului pe norma de venit în cazul persoanelor fizice, respectiv persoană fizică, persoană fizică autorizată, întreprindere individuală, întreprindere familială, pentru producția valorificată prin/către cooperativa agricolă;*
- a⁴) în cazul cooperativelor microîntreprinderi, acestea plătesc impozit pe profit și sunt scutite de la plata impozitului pe venituri;*
- a⁵) scutirea de la impozitul pe proprietate a bunurilor imobile ale membrilor cooperatori aferente producției valorificate prin cooperativa agricolă;*
- a⁶) scutirea membrilor cooperativelor de la plata impozitului pe arendă în cazul terenurilor luate în arendă de către cooperative de la aceștia.”*

Fundamentul acordării acestor facilități au fost în principal problemele structurale din sectorul agricol și îndeosebi aspectul esențial al asocierii și cooperării dintre producători în ceea ce privește consolidarea puterii de negociere, procurarea utilajelor și tehnologiilor agricole, creșterea gradului de acces la credite, introducerea inovațiilor și a ideilor noi de management.

Analizele recente asupra evoluției cooperativelor (2005-2015) relevă că numărul acestora a fost relativ constant de la an la an, în 2015 fiind înregistrate doar 741 de cooperative, un număr redus comparativ cu potențialul de organizare al exploatațiilor de dimensiuni medii și mici. Din numărul total de cooperative, 21% sunt formate din persoane juridice, în timp ce restul sunt formate din persoane fizice din care majoritatea (peste 60%) au în componență un număr de maxim 10 membri persoane fizice. Doar 11 cooperative au în componența lor peste 100 de membri, fapt ce atestă că interesul pentru dezvoltarea unor cooperative cu un număr mai mare de membri este scăzut. Această structură evidențiază faptul că fermierii persoane fizice sunt mai interesați în a dezvolta aceste forme de cooperare, această tendință fiind datorată în principal relației cu piața și facilitării posibilității de acces pe piață. Din punct de vedere al activității economice desfășurate de cooperativele agricole, se constată din datele analizate la nivelul anului 2013 și analizând informațiile referitoare la cifra de afaceri a cooperativelor funcționale, că doar un număr de 178 și-au declarat cifra de afaceri, față de 476 care fie nu au raportat, fie nu au desfășurat activitate economică. Din cele 178 de cooperative, 24% au declarat o cifră de afaceri între 10.000 și 50.000 RON, în timp ce o proporție relativ similară având declarațiile cifrelor de afaceri situate între 100.000-200.000 și respectiv 200.000-500.000 se situează la nivelul a 12%-13% din numărul cooperativelor. Din analiza unui studiu furnizat de COPA–COGECA, la nivelul UE 28, România se situează pe penultimul loc, cu o cifră totală de afaceri de 204 mii euro, comparativ cu alte state membre aflate în topul clasamentului, unde cifra de afaceri a cooperativelor pe piața agricolă atingea aproximativ 84 mil. euro în Franța sau 64 mil. euro în Germania (COGECA Development of agricultural cooperatives in the EU 2014).

Cu toate că într-un registru obiectiv, modificările aduse Legii cooperației agricole nr. 566/2004 au fost introduse pentru a alinia legislația cooperativelor din România acquis-ului comunitar, respectiv pentru a se apropia legislația românească de legile asupra cooperativelor agricole din celelalte state membre care au un sistem foarte dezvoltat, Legea nr. 164/2016 ar fi trebuit completată de norme metodologice de aplicare concretă și explicită în decursul celor 16 luni trecute de la intrarea în vigoare. Astfel, pe lângă faptul că sistemul cooperativelor din România nu este foarte organizat, și aplicarea concretă a legii, cu precădere cea fiscală este lacunară, întrucât organele fiscale nu au la dispoziție normele de aplicare a legii în domeniul lor.

Aceste facilități fiscale ar oferi șansa asigurării viabilității economice a micilor fermieri și ar conduce, atât la diversificarea obiectului de activitate al cooperativelor prin extinderea și diversificarea integrării activității acestora pe orizontală și pe verticală, cât și la stimularea diversificării produselor și consumului de produse agroalimentare și servicii din economia locală.

Stimularea creării cooperativelor agricole ar conduce la facilitarea accesului la sursele de finanțare disponibile, la creșterea nivelului investițiilor și la o mai bună participare la elaborarea politicilor locale, regionale și de sector, dar mai ales la creșterea puterii contractuale și la îmbunătățirea poziției de piață a membrilor deoarece elementul central care marchează orice structură cooperatistă o constituie relația cu piața. Cooperativa trebuie să fie liantul dintre membrii operatori și piață, atât la nivel de input-uri cât și output-uri. Realizând integrarea pe

verticală, o cooperativă poate să fie un impuls al dezvoltării economice locale, un exemplu de bune practici, facilitând achiziția de input-uri, asigurând posibilitatea efectuării de servicii în favoarea membrilor, facilitând realizarea unor producții de nivel calitativ și în cantitatea necesară cererii de piață, integrând producția și poate, obținerea de produse cu plus valoare și nu în ultimul rând, reușind să faciliteze și transferul de cunoaștere și know-how pentru membrii cooperatori în toate etapele. Rolul cooperativelor pe piață și mai ales la nivelul comunităților locale este de netăgăduit.

Importanța facilităților este redată și de modelele existente la nivel european întrucât de exemplu, în Franța cooperativele agricole nu plătesc impozit pe profit în măsura în care ele lucrează preponderent cu membri lor (min. 80% din cifra de afaceri este realizată prin intermediul membrilor). Tot ceea ce depășește 20% din venituri rezultate din tranzacții cu terții este supus impozitării standard. Aceeași situație se regăsește în Danemarca (unde cooperativa trebuie să promoveze interesele a minim 10 membri și minim 75% din cifra de afaceri trebuie obținută prin membri pentru ca veniturile să nu fie taxabile), în Portugalia și Spania (minim 50% din cifra de afaceri trebuie obținută prin membri pentru ca veniturile să nu fie taxabile). Astfel, cooperativele agricole spaniole sunt obligate să separe veniturile lor ce provin de la membri și de la terțe părți, astfel încât primele să fie impozitate la o rată mai mică, în timp ce a doua categorie să fie taxată la cota de impozitare generală.

În Olanda, legea prevede o rată diminuată de impozit pe profitul realizat de cooperative ca urmare a tranzacțiilor dintre membrii persoane fizice și cooperativă.

În Germania cooperativele agricole plătesc impozit pe profit la o rată diminuată - 15%, iar cooperativele care exploatează la comun terenurile membrilor, cele care produc sau procesează bunuri sau servicii produse de membri beneficiază de noi scutiri.

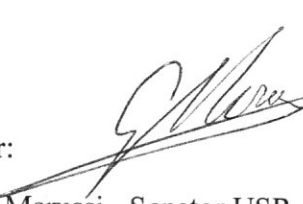
Uniunea Europeană recunoaște aceste forme de organizare și recunoaște „dreptul statelor membre de a consfinți în legislațiile naționale regimuri de taxare specifice pentru cooperative, fără ca acestea să fie considerate apriori ajutor de stat”. Regulamentul CE nr. 1435/2003 privind statutul societății cooperatiste europene listează în Preambul, principiile directoare comune ale cooperativelor, iar în avizul din data de 11 iulie 2012 pe tema cooperativelor și a dezvoltării sectorului agro-alimentar, Comitetul Economic și Social European declară că „facilitățile fiscale și sprijinul compensatoriu reprezintă unele dintre cele mai directe și eficiente instrumente”, un tratament fiscal specific promovând autonomia acestor forme juridice. De asemenea, recomandarea nr. 193 a OIM încurajează adoptarea de către state a unor măsuri menite să îmbunătățească competitivitatea cooperativelor și adoptarea unei legislații specifice dedicate acestora.

În materie fiscală, Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal strânge la un loc principiile generale ale fiscalității și principalele impozite și taxe din sistemul fiscal românesc, astfel că o concentrare a tuturor reglementărilor de natură fiscală într-un cadru normativ este necesară pentru aplicarea cu celeritate a măsurilor de natură fiscală. Prin raportare la situația prezentată,

faptul că regimul fiscal aplicabil cooperativelor agricole este reglementat în Legea cooperăției agricole nr. 566/2004, deci prin reglementări secundare la normele juridice primare în domeniul fiscal, diminuează foarte mult din efectul benefic produs inițial. În sprijinul acestei afirmații vine și prevederea art. 107 alin. 5¹ din Codul fiscal care afirmă caracterul fiscal al scutirilor din Legea cooperăției agricole, unde este reglementată scutirea de la plata impozitului pe venit, un aspect prevăzut de art. 76 lit. a³) din Legea cooperăției agricole nr. 566/2004, însă în cazul acestei dispoziții, procedura de aplicare în acest sens trebuie stabilită prin ordinul președintelui ANAF, cu avizul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Chiar dacă această dispoziție a fost introdusă prin Legea nr. 177 din 18 iulie 2017, de mai bine de patru luni, procedura pentru acordarea acestor facilități nu a fost stabilită.

Nu în ultimul rând, dispozițiile prevăzute de art. 76 lit. a¹)-a⁶) din Legea cooperăției agricole sunt în concordanță cu prevederile art. 2 alin. (1) din Codul fiscal întrucât reprezintă scutiri de la plata impozitelor reglementate. De asemenea, măsurile sunt de natură fiscală care nu intră sub incidența art. 1 alin. (4) din Codul fiscal referitor la ajutorul de stat întrucât prin aplicarea unui tratament fiscal preferențial pentru cooperative prevăzut de Legea nr. 566/2004, se respectă prevederile pct. 5.4.1 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat în temeiul art. 107 alin. (1) din TFUE deoarece sunt avute în vedere următoarele considerente: cooperativele agricole acționează în interesul economic al membrilor lor, relațiile lor cu membri nu sunt pur economice, ci au caracter personal și individual, membri sunt implicați activ în desfășurarea activității și membri au dreptul la o distribuție echitabilă a rezultatelor performanței economice.

Inițiator:

George Marussi - Senator USR